

УДК: 793.3:78.07

DOI <https://doi.org/10.34142/27091805.2024.5.02.07>

© **Наталія Бугаєць**

кандидат педагогічних наук, професор кафедри хореографії імені Г.С. Сковороди

Харків, Україна

email: n.bugayets@hnpu.edu.ua

<https://orcid.org/0000-0002-7498-5696>

© **Ольга Пінчук**

доцент кафедри хореографії імені Г.С. Сковороди

Харків, Україна

email: pinchuk.olga@hnpu.edu.ua

<https://orcid.org/0000-0001-6482-2183>

ПЛАСТИЧНЕ ВТІЛЕННЯ МЕЛОДИКО-ІНТОНАЦІЙНОЇ СФЕРИ МУЗИКИ В СУЧАСНИХ ТАНЦЯХ

У статті здійснено спробу розкрити зміст феномену пластичність в музиці та хореографічному мистецтві, зокрема у сучасних танцях. Доведено, що саме пластичність є тим трансляційним каналом завдяки якому відбувається інтеграційна взаємодія музики й танцю. З'ясовано, що сучасний танець або contemporary dance, особливістю якого є змішання всіх танцювальних мов у єдиний конгломерат, є історично обумовленим проявом ХХ сторіччя – доби революційних перетворень балетного театру, пошуків нової пластичної мови, зародження небачених хореографічних концепцій та форм, часом пробудження інтересу до музики та осмислення її законів. Досліджено принципи пластичного віддзеркалення музики в танці, зокрема її мелодико-інтонаційної сфери. Встановлено, що музична поетика хореографії, як пластичне втілення засобів музичної виразності в танці, ґрунтується на образно-пластичному та естетико-емоційному декодуванні та хореографічному перетворенні в процесі просторово-часового розгортання всіх структурних елементів музичної мови, зокрема мелодії, фактури, гармонії та поліфонії, а головне – органічному сплаві цих елементів і визначає лексичну єдність і цілісність сценічних рішень у музично-хореографічній формі.

Ключові слова: сучасний танець, пластичність, хореопластичність, мелодико-інтонаційна сфера, мелодія, фактура, гармонія, поліфонія, лінійний контур, пластичний рельєф танцю.

Постановка проблеми та її зв'язок з важливими науковими чи практичними завданнями.

Аналіз пластичного сенсу музичного інтонування, пластичної природи ритму й метра красномовно свідчать, що вже при первісному устрої людина поєднувала, синтезувала у своєму відчутті те, що виражало для неї ідею пластико-рухового (танцювального) і звуко-образного (музичного).

Усвідомлення музики як посередниці між розумом й почуттями та осмислення знакове-лексичної природи музично-хорео-

графічного синтезу, розкриття сенсу музичної основи танцю й відбиття засобів музичної виразності, зокрема мелодії, інтонації, фактури, поліфонії тощо, в хореопластиці, які сприяють створенню єдиного музично-хореографічного образу – надзавдання, що постає перед балетмейстером-митцем.

Розуміння багатовекторності взаємозв'язків музики й хореографії, включно із сучасним танцем, та своєрідності образне-пластичного віддзеркалення музики в танці обумовлюють актуальність проблеми, що підноситься в роботі.

Аналіз основних досліджень та публікацій.

Студіювання наукових джерел дозволило нам виокремити наукові доробки дотичні до теми дослідження, а саме: «Музично-хореографічний синтез у балеті Уве Шольца «Велика меса» (Герц, 2018), «Синергія звуку та руху: взаємодія музики і танцю» (Рева, Золотарьова-Пасюта, 2024), «Пластична взаємодія різних образних систем у мистецтві балету (аспект співвіднесеності музичного та хореографічного руху)» (Зінич, 2023), «Музично-пластична природа хореографічного мистецтва» (Клещук, 2018); «Основи інтонаційної природи музики: сутність, науково-теоретичні зв'язки» (Павлинська-Клеймьонова, 2020); «Види, жанри, лексичні засоби сучасного танцю: теоретичний аспект» (Омеляненко, 2023); «Естетико-філософські основи танцю контемпорарі» (Федотова, 2023); «Сучасний танець як синтез засобів мистецької виразності» (Пастухов, 2021).

Формулювання цілей та завдань статті.

В результаті наукового пошуку було визначено такі завдання – дослідити феномен пластичності в музичному й хореографічному мистецтві; виокремити принципи пластичного втілення мелодико-інтонаційної сфери музики в сучасному танці.

Виклад основного матеріалу. Поняття пластичності дотичне до різних галузей знань – філософії й мистецтвознавства, педагогіки й психології, будівництва, медицини, спорту тощо: «від яскравої художньої метафори у поетичній мові до природної властивості матеріалів <...>. Однак за множинністю умов функціонування поняття пластичності проступають загальні закономірності, які й визначають головний інтерес дослідника» (Зінич, 2004, с.3).

В мистецтві пластичність постає як його художня досконалість, гармонія та чуттєва чарівність, тобто, ця категорія має статус метаконцепту, що фіксує рівень ідеальної завершеності художнього твору.

Відомо, що лексема «пластичність» («plasticos») в перекладі з грецької означає придатний для ліплення, податливий, тому під цим поняттям передусім слід розуміти ознаки, що відносяться до пластичних видів мистецтва – декоративно-прикладного, образотворчого, монументального, і характеризують їхню специфіку, а саме: об'ємність, опуклість та чіткість форми.

У виконавських видах мистецтва, які репрезентують посередництво між автором, який зафіксував своє творіння за допомогою певної системи знаків та реципієнтом, поняття пластичності афілійоване з характером руху й жестикуляції як «... засіб художньої виразності, що дає змогу наочно виявити внутрішній зміст через зовнішню форму. <...> головна якість, що характеризує рівень пластичної культури актора» (Abramovych & Kudrenko, 2020, с.172).

Особливого сенсу набуває цей феномен в хореографії – мистецтві, в якому «... саме рухам тіла, жестикуляції та міміці належить провідна роль у створенні танцювального образу, сутнісною ознакою якого є пластична виразність» (Кіндер, 2007, с.6).

Пластичність, як природна основа естетики будь-яких рухів, дозволяє передати всю гаму почуттів та емоцій людини. Незалежно від складності рухової дії (простий крок, стрибок, поворот, танцювальний рух) скрізь більшою або меншою мірою присутня пластичність – «плавність, граціозність (рухів, жестів і т. ін.)» (Білодід, ред., 1970-1980, с.566).

«Німа» мова танцю з самого початку прагне компенсувати свою «мовчазність» завдяки еквівалентному звучанню таких зображальних засобів як мімічна та жестикуляційна підкресленість, рухова виразність та символи, що викликають яскраві асоціації тощо.

Погодимося з думкою нашого видатного співвітчизника, геніального балетмейстера й танцівника ХХ ст. Сержа Лифаря, що танець є «пластичною музикою» (Лифар, 2007), де «...руки співають, долоні говорять, ноги відбивають ритм і пишуть лінії (лінійні контури тіла танцівника – авт.) – це мелодії танцю, па – пластично акцентовані акорди» (Лифарь, 2007, с.144).

Тіло танцівника – матеріал хореографії. У цьому сенсі, пластичність – це не тільки засіб виразності танцівника, який намагається досягнути експресивного афекту в танці, задля передачі глядачеві його змісту, це особлива обдарованість до творення мистецтва «мовчання і скульптури, які постали».

В музичному мистецтві, основою якого є звук, позбавлений смислової конкретики слова, яке не відтворює фіксованих та візуальних картин світу, але має надзвичайну виразність і різноманітність, оскільки пред-

метом його відображення є все багатство внутрішнього світу людини, поняття «пластичність» конотується «... як один з типів музичної моторності, який характеризується відбиттям у структурі та образному строї мови музики моделювання типів людського руху, як в узагальнених, так і в індивідуалізованих його формах» (Voronovskaya, 2018, с.136).

Головна функція феномену пластичність в музичному мистецтві – в її необхідності для осмислення тих образів, які мають окреслено виражену скульптурно-об'ємну та чуттєво-відчутну, дотичну природу.

Поняття пластичності тісно пов'язане з формуванням музичного простору – звукового поля, що створюється фактурою, в якій «... зосереджена потенційна нескінченність варіантів комбінаторики мелодичних та гармонічних утворень, починаючи від їх кількості, розподілу у часі до реєстрового розташування тощо» (Коновалова, 2020, с.89).

Пластичні якості здатна виявляти мелодія. Малюнки й напрямки руху мелодії створюють чіткі просторові контури; діапазон мелодії окреслює невідчутний простір. Поступовий рух мелодії утворює заповнений простір, рух з інтервалами – більш розряджений.

Пластичний початок може містити й тематизм як «...певний конгломерат засобів виразності, що виконує у творі функцію індивідуалізованої образної сфери, структурного стрижня музичного цілого» (Степурко, 2020, с.41). Пластичність найпомітніше відбивається у традиційних класичних темах-мелодіях, замкнених у своїй будові, чітко відмежованих від решти матеріалу.

На переконання О. Зінич, «сама пластичність є одним з визначальних векторів взаємодії, синтезу та інтеграції різних образним систем <...>, насамперед його музичної та хореографічної складових» (Зінич, 2015, с.20), що дає нам право казати як про втілення візуально-пластичних образів в музиці: вважається, що образним імпульсом прелюдії «Дельфійські танцівниці» Клода Дебюссі, стала скульптурна група трьох танцівниць, репродукцію якої він побачив у Луврі, так і про візуалізацію звукових художніх образів у пластиці танцю, наприклад, «...акапельне унісонне звучання стародавнього григоріан-

ського мотиву трансформовано Уве Шольцем – автором балету «Велика меса» – у своєрідний пластичний унісон» (Герц, 2018, с. 161).

Сучасний танець або contemporary dance – «вид сучасної хореографії неокласичного спрямування європейського походження» (Шарииков, 2010, с.51), як компонент сучасної культури, що формує актуальні й характерні для неї форми мистецтва, є проявом певного історичного періоду.

Він характеризується неприйняттям кордонів і стандартів хореографії, лексичним застосуванням не тільки технік сучасного танцю, а й усіляких положень і прийомів тілесної виразності, «... підтримує багатоманіття, що саме собою є формою стосунків, способом різнорідного співіснування» (Бігус, 2021, с.193).

Contemporary dance як і загалом хореографічне мистецтво, подібно до музичного, має символічну та комунікативну природу, але у той час як танець спрямовує на просторове й зорове художнє сприйняття різноманітних пластичних образів, бо в ньому відбита поетика пластичних мистецтв – ієрархія закономірних просторових відносин, ілюзорна проекція конкретних символічних знаків на сценічну площину, тривимірність матеріального тіла танцівника, своєрідне динамічне середовище, в якому закарбована складна система рухових форм, музика – є довершеним художньо-пластичним втіленням категорії часу.

Саме синтез вимірів «простору й часу» становить генезисну суть танцю, в якому музика є не фоном і декорацією, а образно-змістовною метою реалізації найрізноманітніших художніх завдань. Фактор руху видається нам своєрідною точкою «золотого перетину», в якому сходяться фундаментальні принципи художнього виміру простору і часу та утворюють єдине ціле, гармонійне поєднання якого породжує танець як мистецтво музикування тілом.

Виокремлення особливостей пластичності хореографічних і музичних образів дозволило ідентифікувати декілька засадничих принципів, що визначають різноманіття хореографічного втілення засобів художньої виразності музичних форм, а саме: «...принцип емоційного резонансу ... принцип структурного резонансу ... принцип емоційного доповнення образу ... принцип корекції образу ... принцип емоцій-

ного дисонансу» (Бурська, & Кулик, 2023, с.33).

Образно-художній зміст музики та хореографічні завдання щодо його реалізації, зміщуються акценти у виборі балетмейстером-митцем якогось пріоритетного напрямку.

«Принципи хореографічного осмислення музично-виразових засобів – на переконання В. Клещукі – певною мірою асоціюються з прийомами диригентського осягнення образного і структурного складу музичного матеріалу, а також з окремими формами інструментально-виконавських рухів (і навпаки – музично-виконавські у тому числі – з хореографічними)» (Клещукі, 2028, с.305)

У одних випадках вихідним імпульсом в образно-пластичному рішенні музики у танці виступає мелодико-інтонаційна сфера, в інших – фактурно-ритмічна або оркестрово-темброва.

До мелодико-інтонаційної сфери, на наш погляд, слід віднести мелодіку, музичну фактуру, гармонію та поліфонію.

Мелодика як сукупність мелодійних закономірностей та специфічних рис, що виявляються в окремому музичному творі, «найточніше відповідає у хореографії тому, що можна позначити, як малюнок, лінеарний контур або пластичний рельєф танцю» (Абдоков, 2009; Клещукі, 2018).

Інтонаційна сфера, фразобудування та мелодико-тематичний зміст музики можуть бути пластично-образне відображені в хореографії при лінеарному осмисленні руху, зокрема, хвилеподібний тип мелодики найбільше відповідає природному, плавному і невигадливому пластичному малюнку танцю.

Щодо мальовничої пластики, У. Хогарт – автор славнозвісного твору «Аналіз краси» (1753), вважає хвилеподібний рух «лінією краси», констатує, що «... як людська форма, ця лінія має силу надзвичайну додавати витонченість красі» (Хогарт, 1753, с.53).

Хореографія, зокрема сучасна, передбачає точну відповідність між мелодико-тематичним розвитком музики та контурним рельєфом пластичного малюнка, що дозволяє балетмейстеру добиватися досконалої єдності музики та танцю, коли межа між зоровим і слуховим ніби стирається.

Фактура як «звукова тканина музичного мовлення, яка складається з мелодійних

співзвуч» (Шип, 1998, с. 166), як «малюнок у русі» (за М. Фокінім), що визначає в музичному тексті характер взаємного розташування партій (голосів) у вертикально-горизонтальній площині, прямо відповідає своєрідній текстурі танцю, що проявляється у пластичному співвідношенні вертикалі та горизонталі в процесі створення хореографічного малюнка як просторової композиції танцю.

Органічна єдність фактурної вертикалі, яка трансформується в сучасній хореографії в рух на півпальцях та вільної, горизонтально-фронтальної, дуже гнучкої мелодійної лінії, поєднання пластичне самостійних сольних ліній (танцювальних партій) із висхідними, за своїм естетико-стильовою походженням до кращих класичних зразків, зупинками руху ансамблевих груп тощо, створює руховий візуально-пластичний потенціал найрізноманітніших типів руху – статуарного, динамічного та статуарно-динамічного, перекладаючи «... ритме-інтонаційний, звуковий «образ руху» (кінетичний, м'яза моторний-моторний чи статуарний, тілесний)» (Зінич, 2004, с.4) у конкретний танцювальний рух, позу або жест.

Гармонія – функціональна музична система впорядкованого поєднання звуків, здавалося б, немає візуальних змістовних (сенсових) паралелей із пластичним змістом хореографії. Проте, саме функціональний зміст, який передає той чи інший гармонійний задум музичному розгортанню, є найважливішим фактором хореопластичного освоєння музики, бо дозволяє надзвичайно точно діагностувати стилістичну приналежність музики, виявляючи характерні риси різних національних шкіл, епох, напрямів та індивідуальної манери композиторів і стає найважливішим логіко-структурним компонентом у формуванні загальної музично-хореографічної архітектоники.

Гармонія, що ґрунтується на модальності, у пластичному втіленні візуалізує безперервно-нескінченними тип руху та у просторовій композиції танцю уникає структурного членування великих сцен, пов'язуючи їх логікою безперервного тонального розвитку та єдності, і, навпаки, функціонально-гармонійна побудова у пластичному втіленні репрезентує замкненість окремих епізодів та контрасти на перетинах окремих частин, які

підривають рух наскрізного хореографічної дії.

Музична поліфонія як вид «... багатоголосся, де окремі голоси мають рівноправне значення при самостійному інтонаційно-ритмічному розвитку, розбіжностях каденцій, цезур, кульмінацій, акцентів тощо» (Чжоу, С., 2019, с.136) є важливим інструментом просторово диференційованого пластичного втілення музичного тексту на сцені, бо пластична трансформація будь-якого музичного тексту засобами хореографії поліфонічна за своєю природою.

Сенс хореографічної поліфонії – у просторово-площинному вираженні окремих ліній (партей), у поєднанні цих ліній, у виявленні головних і підпорядкованих голосів-персонажів.

Пластичність втілення поліфонічного бачення музики особливо яскраво відбивається в ансамблевих і масових сценах, де рухові хореолінії метафорично відбивають поліфонічний лад музичного розгортання.

Висновки. В результаті наукового пошуку визначено, що пластичність в хореографії, зо-

крема сучасних танцях, це – естетичне-виразні, натхненні й пластичне-образні можливості, закладені в тілесності танцівника та втілені в його рухах, жестах та позах, задля цілісного вираження в танці емоцій, почуттів, думок та глибоких переживань, характерів та людської вдачі.

Доведено, що як художньо-творча практика, пластичне втілення музики в танці ґрунтується на органічному співвідношенні музичного та хореографічного інтонування. При цьому мелодико-інтонаційний лад музики переважно знаходить своє художньо-пластичне відображення у контурне-графічному образі хореографічного руху, виразність хореографічної текстури спирається на візуально-пластичне диференціювання музичної фактури, гармонійна мова музики відображається в тектоніці хореографічного розгортання на рівні логічного структурування музично-хореографічного матеріалу, а пластична багатомірність танцю ґрунтується на відображенні поліфонічного складу музики.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

Abramovych, O., & Kudrenko, A. (2020). Теоретико-методологічні аспекти пластичної виразності в майстерності актора. *Вісник Київського національного університету культури і мистецтв*. 3(2), 165–179. <https://doi.org/10.31866/2616-759x.3.2.2020.219280>

Hogarth, William. (1753). *The Analysis of Beauty*. London: Printed by John Reeves for the Author, 1753. *Fontes* 52. 20 July 2010. <https://doi.org/10.11588/artdok.00001217>

Бігус, О. (2021). Дефініція поняття «сучасний танець» у науковому дискурсі. *Вісник Національної академії керівних кадрів культури і мистецтв*, (2), 188-193. <https://doi.org/10.32461/2226-3209.2.2021.240061>

Білодід, І.К. ред., (1970-1980). *Словник української мови* : [в 11 т.] Київ : Наук. Думка.

Бурська, О.П. & Кулик, Д.О. (2023) Невербальна експресія: форми вираження художньої думки в хореографії та музичному мистецтві (на прикладі балету Крістал Пайт "Body and Soul", 2019). *Науковий часопис НПУ імені М.П. Драгоманова: зб. наук. праць*. 29 (14). 23-35 <https://doi.org/10.31392/NPU-nc.series14.2023.29.03>

Вороновська, О. (2018). Категорії «рух» і «рух у музиці»: етимологія, дефініції та взаємодія. *Музичне мистецтво і культура*, 2(27), 127-139. <https://doi.org/https://doi.org/10.31723/2524-0447-2018-27-2-127-139>

Герц, І.І. (2018). Музично-хореографічний синтез у балеті Уве Шольца «Велика меса». *Вісник Національної академії керівних кадрів культури і мистецтв: наук. журнал*. К.: Міленіум. (1). 160-164. <http://dspace.pdpu.edu.ua/jspui/handle/123456789/dspace.pdpu.edu.ua/jspui/handle/123456789/9554>

Зінич, О. (2015). Пластична взаємодія різних образних систем у мистецтві балету (аспект співвіднесеності музичного та хореографічного руху). *Студії мистецтвознавчі*. (1). 14-24. http://nbuv.gov.ua/UJRN/StudM_2015_1_4

- Зінич, О.В. (2004). *Пластичність у балетній музиці М. Равеля* (в аспекті взаємодії мистецтв). [Автореф. дис. канд. мистецтвознавства. Національна музична академія України ім. П.І. Чайковського]
- Зінич, О.В. (2009). *Пластичність у балетній музиці М. Равеля* (в аспекті взаємодії мистецтв): монографія. Київ: ІМФЕ.
- Кіндер, К.Р. (2007). *Семантика пластичних символів народної танцювальної культури українців* [Автореф. дис... канд. мистецтвознавства. Київський національний ун-т культури і мистецтв]. КНУКіМ.
- Клещуков, В.П. (2018). Музично-пластична природа хореографічного мистецтва. *Музичне мистецтво і культура*. 27 (1). 300-309. <https://doi.org/10.31723/2524-0447-2018-27-1-300-30>
- Коновалова, І. (2022). Форми репрезентації мелодико-гармонічних взаємозв'язків на рівнях ладу і фактури в музичному мистецтві нового часу. *Актуальні питання гуманітарних наук*. 58 (1), 87-93. <https://doi.org/10.24919/2308-4863/58-1-13>
- Лифар, С. (2007). *Спогади Ікара* / з фр. пер. Г. Малець. К. : Пульсари.
- Степурко, В.І. (2020). *Аналіз музичних творів : навчальний посібник*. Київ: НАКККіМ.
- Чжоу, Сіньюй. (2019). Поліфонічна форма музики ХХ століття як тип письма та спосіб мислення. *Науковий часопис НПУ імені М.П.Драгоманова*. 27 (14). 136-142. <https://doi.org/10.31392/NPU-nc.series14.2019.27.22>
- Шариков, Д.І. (2010). *"Contemporary dance" у балетмейстерському мистецтві: Навчальний посібник*. К.: КиМУ.
- Шип, С.В. (1998). *Музична форма від звуку до стилю: навчальний посібник*. К. Заповіт. 368 с.

REFERENCES

- Abramovych, O., & Kudrenko, A. (2020). Teoretyko-metodolohichni aspekty plastychnoyi vyraznosti v maysternosti aktora [Theoretical and methodological aspects of plastic expressiveness in the skill of an actor]. *Visnyk Kyivskoho natsional'noho universytetu kul'tury i mystetstv*. 3(2), 165–179. <https://doi.org/10.31866/2616-759x.3.2.2020.219280> [in Ukrainian]
- Hogarth, William. (1753). *The Analysis of Beauty*. London: Printed by John Reeves for the Author, 1753. *Fontes* 52. 20 July 2010. <https://doi.org/10.11588/artdok.00001217> [in English]
- Bihus, O. (2021). Defynitsiya ponyattya «suchasnyy tanets» u naukovomu dyskursi [Definition of the concept of “modern dance” in scientific discourse]. *Visnyk Natsional'noyi akademiyi kerivnykh kadriv kul'tury i mystetstv*, (2), 188-193. <https://doi.org/10.32461/2226-3209.2.2021.240061> [in Ukrainian]
- Bilodid, I.K. red., (1970-1980). *Slovyuk ukrayins'koyi movy : [v 11 t.]* [Dictionary of the Ukrainian language: [in 11 vols.]. Kyiv: Nauk.] Kyiv : Nauk. Dumka. [in Ukrainian]
- Burs'ka, O.P. & Kulyk, D.O. (2023). Neverbal'na ekspresiya: formy vyrazhennya khudozhn'oyi dumky v khoreohrafiyi ta muzychnomu mystetstvi (na prykladi baletu Kristal Payt "Body and Soul", 2019) [Nonverbal expression: forms of expression of artistic thought in choreography and musical art (on the example of the ballet Crystal Pite "Body and Soul", 2019)]. *Naukovyy chasopys NPU imeni M.P. Drahomanova: zb. nauk. prats'*. 29 (14). 23-35. <https://doi.org/10.31392/NPU-nc.series14.2023.29.03> [in Ukrainian]
- Voronov'ska, O. (2018). Katehoriyi «ruk» i «ruk u muzytsi»: etymolohiya, defynitsiyi ta vzayemodiya [Categories of “movement” and “movement in music”: etymology, definitions and interaction]. *Muzychne mystetstvo i kul'tura*, 2(27), 127-139. <https://doi.org/https://doi.org/10.31723/2524-0447-2018-27-2-127-139> [in Ukrainian]
- Herts, I.I. (2018). Muzychno-khoreohrafichnyy syntez u baleti Uve Shol'tsa «Velyka mesa» [Musical and choreographic synthesis in Uwe Scholz's ballet “The Great Mass”]. *Visnyk Natsional'noyi akademiyi kerivnykh kadriv kul'tury i mystetstv: nauk. zhurnal*. K.: Milenium. (1). 160-164. <https://dspace.pdpu.edu.ua/jspui/handle/123456789/9554> [in Ukrainian]
- Zynych, O. (2015). Plastychna vzayemodiya riznykh obraznykh system u mystetstvi baletu (aspekt spivvidnesenosti muzychnoho ta khoreohrafichnoho rukhu) [Plastic interaction of different image systems in

the art of ballet (aspect of correlation of musical and choreographic movement)]. Studiyyi mystetstvoznavchi. (1), 14-24. http://nbuv.gov.ua/UJRN/StudM_2015_1_4 [in Ukrainian]

Zynych, O.V. (2004). Plastychnist' u baletniy muzytsi M. Ravelya (v aspekti vzayemodiyi mystetstv) [Plasticity in ballet music by M. Ravel (in the aspect of interaction of arts)]. [Avtoref.dys. kand. mystetstvoznavstva. Natsional'na muzychna akademiya Ukrayiny im. P.I. Chaykovs'koho] [in Ukrainian]

Zynych, O.V. (2009). Plastychnist' u baletniy muzytsi M. Ravelya (v aspekti vzayemodiyi mystetstv): monohrafiya [Plasticity in ballet music by M. Ravel (in the aspect of interaction of arts): monograph]. Kyiv: IMFE [in Ukrainian]

Kinder, K.R. (2007). Semantyka plastychnykh symboliv narodnoyi tantsyuval'noyi kul'tury ukrayintsiv [Semantics of plastic symbols of folk dance culture of Ukrainians] [Avtoref. dys... kand. mystetstvoznavstva. Kyyiv's'kyi natsional'nyy un-t kul'tury i mystetstv]. KNUKiM [in Ukrainian]

Kleshchukov, V.P. (2018). Muzychno-plastychna pryroda khoreorafichnoho mystetstva [The musical and plastic nature of choreographic art]. Muzychne mystetstvo i kul'tura. 27 (1). 300-309. <https://doi.org/10.31723/2524-0447-2018-27-1-300-30> [in Ukrainian]

Konovalova, I. (2022). Formy reprezentatsiyi melodyko-harmonichnykh vzayemozv'yazkiv na rivnyakh ladu i faktury v muzychnomu mystetstvi novoho chasu [Forms of representation of melodic and harmonic relationships at the levels of order and texture in modern musical art]. Aktual'ni pytannya humanitarnykh nauk. 58 (1), 87-93. <https://doi.org/10.24919/2308-4863/58-1-13> [in Ukrainian]

Lyfar, S. (2007). Spohady Ikara / z fr. per. H. Malets' [Memories of Icarus / from the French trans]. K. : Pul'sary [in Ukrainian]

Stepurko, V.I. (2020). Analiz muzychnykh tvoriv : navchal'nyy posibnyk [Analysis of musical works: a textbook]. Kyiv: NAKKKiM [in Ukrainian]

Chzhou, Sin'yuy. (2019). Polifonichna forma muzyky XX stolittya yak typ pys'ma ta sposib myslennya [Polyphonic form of music of the 20th century as a type of writing and a way of thinking]. Naukovyy chasopys NPU imeni M.P.Drahomanova. 27 (14). 136-142. <https://doi.org/10.31392/NPU-nc.series14.2019.27.22> [in Ukrainian]

Sharykov, D.I. (2010). Contemporary dance" u baletmeysters'komu mystetstvi: Navchal'nyy posibnyk [Contemporary dance" in ballet master's art: A textbook]. K.: KyMU [in Ukrainian]

Shyp, S.V. (1998). Muzychna forma vid zvuku do stylyu: navchal'nyy posibnyk. K. Zapovit. 368 s. [in Ukrainian]

Надійшла до редакції / Received: 05.11.2024
Рекомендовано до друку / Accepted: 05.12.2024

DOI <https://doi.org/10.34142/27091805.2024.5.02.07>

© **Nataliya Bugayets**

Candidate of Pedagogic sciences, professor of Department in Choreography, H.S. Skovoroda Kharkiv National Pedagogical University Kharkiv, Ukraine

email: n.bugayets@hnpu.edu.ua

<https://orcid.org/0000-0002-7498-5696>

© **Olga Pinchuk**

Assistant Professor of Department in Choreography, H.S. Skovoroda Kharkiv National Pedagogical University Kharkiv, Ukraine

email: pinchuk.olga@hnpu.edu.ua

<https://orcid.org/0000-0001-6482-2183>

PLASTIC IMPLEMENTATION OF THE MELODIC AND INTONATION SPHERE OF MUSIC IN MODERN DANCES

The article attempts to reveal the meaning of the phenomenon of plasticity in musical and choreographic art, particular in modern dance.

Methods and methodology. The study used methods of search-analytical, structural-typological, comparative, prognostic and generalizing analysis, which allowed to reveal the meaning of the plastic embodiment of the melodic-intonational sphere of music in modern dances.

The scientific novelty lies in the reflection of the phenomenon of plasticity in musical and choreographic art; the isolation of the principles of the plastic embodiment of the melodic-intonational sphere of music in modern dance.

The results of the study showed that plasticity is a transmission channel through which the integrative interaction of music and dance occurs. It has been established that modern dance, or contemporary dance, the peculiarity of which is the mixing of all dance languages into a single conglomerate, is a historically conditioned manifestation of the 20th century - the era of revolutionary transformations of the ballet theater, the search for a new plastic language, the emergence of unprecedented choreographic concepts and forms, sometimes awakening interest in music and understanding its laws. The principles of plastic reflection of music in dance, in particular its melodic and intonation sphere, are highlighted.

Conclusions. It has been established that the musical poetics of choreography, as a plastic embodiment of the means of musical expressiveness in dance, is based on figurative-plastic and aesthetic-emotional decoding and choreographic transformation in the process of spatial-temporal deployment of all structural elements of musical language, in particular melody, texture, harmony and polyphony. What is valuable is that the organic fusion of these elements determines the lexical unity and integrity of stage solutions in musical and choreographic form.

Keywords: contemporary dance, plasticity, choreoplasticity, melodic-intonation sphere, melody, texture, harmony, polyphony, linear contour, plastic relief of dance.